

кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації зі створенням удосконаленої конструкції ст. 366¹ КК України або її спростування.

Безбородько Олександр, курсант навчальної групи КМ-444 факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри кримінального права та кримінології Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
Шалгунова Світлана Аполлінаріївна, кандидат юридичних наук, доцент

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

Статеві злочини, що посягають на статеву свободу або статеву недоторканість, а також на гідність, психічне та фізичне здоров'я людини, є одними з найнебезпечніших злочинів. У цьому контексті актуалізується дослідження проблем злочинів у сфері статевої свободи і статевої недоторканості особи з метою підвищення ефективності боротьби з цими злочинами.

Одним з найважливіших конституційних прав особи є право на свободу та особисту недоторканість, передбачене ст. 29 Конституції України [1], яке серед своїх складових містить і право на статеву свободу та статеву недоторканість особи. З метою недопущення порушення відповідного права, Кримінальний кодекс передбачає відповідальність за суспільно-небезпечні дії, які посягають на дане благо особи, вони об'єднані в розділі «Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи» [2].

Однак сучасна криміногенна ситуація у державі вказує на те, що серед вчинених вагоме місце посідають злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи [3, с. 91]. Слід зауважити, що однією з головних причин погіршення криміногенної ситуації у цій сфері є низьке правове забезпечення боротьби зі злочинами проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Під злочинами проти статевої свободи та статевої та статевої недоторканості особи слід розуміти умисні дії суб'єкта проти охоронюваної кримінальним законом статевої свободи чи статевої недоторканості його

реального чи передбачуваного партнера, що порушують встановлений в суспільстві уклад статевих відносин і основні принципи моральності [4, с. 5].

Взагалі, до статевих злочинів слід відносити зґвалтування (ст. 152 КК), насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом (ст. 153 КК), примушування до вступу в статевий зв'язок (ст. 154 КК), статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості (ст. 155 КК), розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК) та умисне вбивство, поєднане із зґвалтуванням або насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом (п. 10 ч.2 ст. 115 КК).

Характеризуючи злочинність в сфері сексуальних відносин, слід здійснити класифікацію цих злочинів. З метою зручності характеристики при класифікації статевих злочинів доцільно використати структуру відповідного розділу Кримінального кодексу України, а саме: «Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи», а також звернути увагу на злочини, що відносяться нами до статевих, але містяться в інших розділах кодексу, а саме – сексуальне вбивство.

Таким чином, статеві злочини можна класифікувати як: 1) зґвалтування осіб жіночої статі та насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом щодо жінок, а також зґвалтування жінкою чоловіка; 2) сексуальні вбивства, в тому числі вбивства, поєднані із зґвалтуванням або вчинені з метою приховати цей злочин; 3) гомосексуальне насильство; 4) дії, направлення на розбещення неповнолітніх та статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості [5, с. 8].

Цікаво зауважити думку М. Михайлика. Так, на думку вченого, складність кримінальної відповідальності за вказані злочинні дії викликає не тільки теоретичний але і прикладний інтерес, так як на практиці існують непоодинокі випадки звернень до апеляційного суду з клопотаннями про проведення негласних слідчих (розшукових) дій, що залишені без ухвалення, у зв'язку з тим, що готується чи вчинено злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості особи середньої тяжкості. Такі питання на практиці не можуть залишатися тривалий час невирішеними [3, с. 91]. Безумовно, на сьогодні важливим є вирішення правових недоліків, що надасть можливість більш якісно проводити на практиці боротьбу зі злочинами проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Разом з тим слід зазначити, що підвищення кримінальної відповідальності за злочинні дії проти статевої свободи та статевої недоторканості особи забезпечить гарантії захисту основних прав і свобод людини чи громадянина в Україні.

Таким чином, кримінально-правовий аналіз злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи дозволяє зауважити, що в сучасних умовах реформування правоохоронної системи важливим є підвищення ефективності боротьби з цими злочинами. Тому особливої актуальності набувають подальші теоретичні та прикладні розробки щодо запровадження в

Україні кримінально-правових механізмів боротьби із цими видами злочинів.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі зм. і допов.) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. (зі зм. і допов.) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
3. Михайлик М. М. Правові аспекти підвищення ефективності боротьби зі злочинами проти статевої свободи та статевої недоторканності особи / М. М. Михайлик // Право і безпека. – 2013. – № 3. – С. 91-95.
4. Холод О. П. Поняття, спільні ознаки та класифікація злочинів проти статевої свободи і статевої недоторканності особи / О. П.Холод // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2009. – № 3. – С. 1-9.
5. Ларченко М. О. Кримінологічна характеристика особистості злочинця, винного у статевому злочині [Текст] : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Ларченко Марина Олександрівна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2009. – 20 с.

Григорьєва Людмила,

курсант навчальної групи ГБ-333
факультету підготовки фахівців для
підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Шалгунова Світлана Аполлінаріївна,
кандидат юридичних наук, доцент

ОБ'ЄКТ ПОСЯГАННЯ ПРИ ХУЛІГАНСТВІ

Хуліганство залежно від ступеня суспільної небезпечності його конкретних форм прояву поділяється на декілька видів: дрібне хуліганство (ст. 173 КУАП); «просте» кримінальне хуліганство (ст. 296 ч. 1 КК України); групове хуліганство, тобто вчинене групою осіб (ст. 296 ч. 2 КК України); злісне хуліганство, якщо воно було вчинено особою, раніше судимою за хуліганство, чи пов'язане з опором представникові влади, або вчинено із застосуванням вогнепальної або холодної зброї (ст. 296 ч. 3, 4 КК України).

Кримінальній відповідальності за вчинення хуліганства підлягають особи, яким до вчинення злочину виповнилося 14 років (ст. 22 ч. 2 КК України). Як правило, хуліганські дії вчиняються у нетверезому стані. Значна кількість суб'єктів цього злочину страждають на психічні захворювання